

NB: relevante wetsartikelen vindt u onderaan de tekst

DE GEVANGENISSTRAF

De rechter kan u veroordelen tot een tijdelijke of tot een levenslange gevangenisstraf.

De minimale duur van een tijdelijke gevangenisstraf is 1 dag. Over het algemeen duurt een tijdelijke gevangenisstraf niet langer dan de maximale strafduur, die op het strafbare feit is gesteld waarvoor u bent veroordeeld. De rechter kan in geen geval een tijdelijke gevangenisstraf opleggen van langer dan 20 jaar. Een levenslange gevangenisstraf wordt alleen bij uitzondering (bijvoorbeeld moord) opgelegd. Levenslang is ook daadwerkelijk levenslang. Alleen door middel van gratiëring kan een levenslange gevangenisstraf worden omgezet in een tijdelijke gevangenisstraf van (ten hoogste) 20 jaar.

De voorwaardelijke gevangenisstraf

De rechter kan besluiten een deel van de straf niet ten uitvoer te leggen. Hij stelt daarbij een proeftijd vast. Gedurende de proeftijd dient u zich te houden aan de algemene voorwaarde dat u zich niet schuldig zal maken aan een strafbaar feit. Voorts kan de rechter bijzondere voorwaarden opstellen, bijvoorbeeld dat u een deel van de door het strafbare feit veroorzaakte schade, binnen een door de rechter te bepalen termijn, vergoedt.

Het standaardregime

In principe wordt u bij het begin van uw detentie onderworpen aan een zogenaamd 'standaardregime'. Het standaardregime bestaat uit een basispakket waar u (in beginsel) recht op heeft. Dit pakket omvat het recht op lichamelijke oefening en sport, recreatie, en ten minste 1 uur luchten per dag. Deelname aan andere activiteiten waaronder arbeid, studie en voorbereiding op deelname aan een penitentiair programma is enerzijds afhankelijk van hetgeen de penitentiaire inrichting biedt en anderzijds van uw houding als gedetineerde. U moet een betere bejegening 'verdienen', met als hoofdprijs deelname aan een extramuraal penitentiair programma.

Na het standaardregime

Afhankelijk van uw persoon en de lengte van de opgelegde gevangenisstraf en de tijd die u nog moet zitten, wordt u op een gegeven moment overgeplaatst vanuit het huis van bewaring naar een gevangenis. De beslissing naar welke gevangenis u gaat wordt genomen door de selectiefunctionaris. Er zijn verschillende gevangenisstraffen mogelijk zoals oa.:

- Een gevangenis voor langgestraften. Dat betekent in principe een gesloten regime.
- Een half-open gevangenis. Dit zijn de gevangenisstraffen waar u komt als u niet al te lang meer hoeft te zitten. U krijgt dan ook regelmatig verlof en het regime is niet echt zo strikt als in een gesloten gevangenis.
- Een open gevangenis waarin u regelmatig verlof krijgt.

Van belang is dat de vraag naar welke gevangenis u gaat, niet alleen bepaald wordt door uw persoonlijke omstandigheden en de lengte van uw gevangenisstraf mede afhangt van de wijze waarop u zich gedragen heeft en ook hoelang de wachtlijsten nog zijn voor met name de half-open gevangenisstraffen.

Uitgebreidere informatie hierover kunt u krijgen bij uw advocaat of, zo nodig, kunt u gaan zoeken op de website van het Ministerie van Justitie (zie onze links) onder de zoekterm: gevangenisstraf.

Strafonderbreking

Alleen in zeer uitzonderlijke gevallen kan u toestemming krijgen om het huis van bewaring of de gevangenis voor een periode van minimaal 2 dagen en maximaal 3 maanden te verlaten. De strafonderbreking wordt niet in mindering gebracht op uw in detentie doorgebrachte tijd, daarom streeft het Ministerie van Justitie er uit een oogpunt van capaciteitsbenutting naar deze regeling alleen in zeer bijzondere gevallen (bijvoorbeeld een sterfgeval in de beperkte familiekring of de bevalling van de levenspartner) toe te passen.

Incidenteel verlof

Incidenteel verlof kan op dezelfde gronden aan u worden verleend als de strafonderbreking. Ook hier betreft het een tijdelijke en noodzakelijke afwezigheid buiten de strafinrichting op grond van een zwaarwegende, individueel bepaalde, zeer uitzonderlijke en doorgaans onverwachte gebeurtenis in uw persoonlijke levenssfeer. Er bestaan echter belangrijke verschillen tussen strafonderbreking en incidenteel verlof: incidenteel verlof kan namelijk voor maximaal 2 dagen aan u worden verleend en het verlof wordt niet bij uw strafrestant opgeteld, met andere woorden de tenuitvoerlegging van uw straf wordt er niet door opgeschort.

De ontslagdatum

Zit u een straf uit van maximaal 3 dagen, dan komt u vrij op de laatste dag van uw straftijd. Ligt de duur van uw vrijheidsbenemende straf tussen de 3 dagen en 2 maanden, dan komt u ook vrij op de laatste dag van uw straftijd, behalve wanneer die dag een zondag of een algemeen erkende feestdag is, in dat geval wordt u namelijk op de dag daarvoor in vrijheid gesteld. Bij vrijheidsbenemende straffen van 2 maanden of langer wordt u ontslagen op de laatste dag van uw straftijd, die geen zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag is.

Vervroegde invrijheidstelling

Wanneer u veroordeeld bent tot een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van maximaal 1 jaar, komt u in aanmerking voor een vervroegde invrijheidstelling indien u minimaal 6 maanden in de gevangenis heeft gezeten en u van het alsdan nog ten uitvoer te leggen gedeelte van de straf 1/3 gedeelte heeft ondergaan. Bent u veroordeeld tot een vrijheidsbenemende straf van 1 jaar of meer, dan komt u in aanmerking voor een vervroegde invrijheidstelling wanneer u 2/3 van uw straf heeft uitgezeten.

Stel dat u veroordeeld bent tot een gevangenisstraf van 9 maanden, dan berekent u de straftijd als volgt: 6 maanden plus 1/3 van het restant van 3 maanden is 1 maand, dus 6 maanden + 1 maand = 7 maanden.

Indien de officier van justitie van mening is dat u geen recht heeft op een vervroegde invrijheidstelling dan kan hij bij de penitentiaire kamer van het Gerechtshof Arnhem een vordering indienen. Daarin zal de officier van justitie de rechter vragen uw vervroegde invrijheidstelling uit te stellen of geheel achterwege te laten. Heeft u na het begin van de detentie waarin u dacht in aanmerking te komen voor een vervroegde invrijheidstelling een ernstig strafbaar feit gepleegd (waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten), of heeft u zich schuldig gemaakt aan een (poging tot) ontvluchting met geweld of dreiging daarmee, dan kan dat een zelfstandige grond vormen voor uitstel of afstel van uw vervroegde invrijheidstelling.

Relevante wetsartikelen

De gevangenisstraf	artikel 10 Sr
Niet tenuitvoerlegging straf	artikel 14a Sr
Proeftijd	artikel 14b Sr
Regime in een penitentiaire inrichting	artikel 3
Penitentiaire Maatregel	
Penitentiair programma	artikel 5
Penitentiaire Maatregel	
Vervroegd in vrijheid stellen	artikel 15 Sr
Uitstellen of achterwege blijven van invrijheidstelling	artikel 15a Sr